

Inhoudsopgave

Van de Voorzitter

In Memoriam: Overlijden Rob Elenbaas

Evenementen in 2019

"Mijn Stamboom" boek van NGV

Familiegeschiedenis, jouw verhaal

Nieuwe Leden stellen zich voor

Henk de Leeuw

Verslag Nieuwjaarsbijeenkomst 19 jan 2019

Laura Grijs over "Gooise museale collecties"

Wil Schackmann: "De Landbouwkoloniën van de Maatschappij van Weldadigheid"

Complicaties bij Joodse Genealogie in Oost Europa

Korte bijdragen van leden

Stamboom als verjaarscadeau voor een vriendin in Nieuw Zeeland

Alle Amsterdamse Akten: het oud-notarieel archief Amsterdam online toegankelijk

Genealogie in 't Gooi

Tips en Truiks

Hoe weet je of je familie in Amerika hebt?

Tijdrekening: Gregoriaanse vs. Juliaanse kalender

Geneal-IXOn-line zoeken naar Nederlandse archieven

Ledenbestand

Colofon

Van de Voorzitter

U zult het waarschijnlijk nog vaker horen, want wij zijn er trots op: dit jaar bestaat de afdeling Gooiland 70 jaar. Nadat de Nederlandse Genealogische Vereniging in juli 1946 officieel werd opgericht, volgden er al snel afdelingen - op 30 maart 1949 ook in Gooiland. Bij dit platina (ook wel briljanten) jubileum willen we uitgebreider stil staan op zaterdag 7 september a.s., liefst met zoveel mogelijk leden. Nadere informatie volgt nog, maar houdt u die datum alstublieft vrij.

Dat geldt natuurlijk ook voor de twee andere geplande bijeenkomsten dit jaar, die u onder het kopje 'Evenementen' kunt vinden. Hopelijk even geanimeerd en goed bezocht als die van 19 januari, waar we het glas mochten heffen op het nieuwe jaar. Ook degenen die daar niet bij konden zijn, wens ik namens het bestuur alsnog een fantastisch 2019, met heel veel plezier in onze geweldige hobby de genealogie, maar vooral ook met veel geluk en gezondheid voor u en uw naasten.

In dat kader wil ik ook de heren Van Aelst en Bollebakker feliciteren met hun 40-jarig lidmaatschap van de NGV en de daarbij behorende oorkonde van het Hoofdbestuur.

Gelukkig komen er ook nog steeds nieuwe leden bij – hoewel dat er gerust meer zouden mogen zijn. Mede vanwege de nieuwe privacywetgeving hebben we besloten deze nieuwe leden (en ook leden die afhaken of switchen naar een andere NGV-afdeling) niet meer onder 'Mutaties' te melden. Maar uiteraard kan men gebruik maken van de rubriek 'Nieuwe leden stellen zich voor', zoals in dit nummer Henk de Leeuw doet. Vanzelfsprekend is het ook -als u al langer lid bent- mogelijk zich aan uw medeleden voor te stellen. Schroom ook niet contact op te nemen met de redactie als u een andere bijdrage aan 'Gooise Sporen' wilt leveren: een interessant onderzoeksresultaat, problemen waar u op bent gestuit, lessen die u hebt geleerd, interessante anekdotes, etc.

Zoals u hieronder kunt lezen, is er helaas ook minder prettig nieuws: het overlijden van Rob Elenbaas, die het overgrote deel van de geschiedenis van de afdeling Gooiland heeft meegemaakt en niet alleen hier een actieve bijdrage heeft geleverd, maar ook lid was van het hoofdbestuur. Wij wensen zijn nabestaanden veel sterkte toe. Zie ook het redactioneel stuk hieronder.

Tenslotte: de goede lezer zal ontdekken dat we een nieuwe webredacteur hebben. Anne Schley-de Bruin, die zich in het vorige nummer van 'Gooise Sporen' aan u heeft voorgesteld [Klik Hier](#), heeft zich tot onze grote blijdschap bereid verklaard deze functie op zich te nemen. Daarmee nemen we afscheid van Lex van der Linden, die al eerder te kennen had gegeven meer tijd te willen steken in de activiteiten van de NGV-afdeling Amersfoort, waar hij eigenlijk lid van is. Lex: van harte bedankt voor je inzet!

En u wens ik veel leesplezier bij dit nummer van 'Gooise Sporen' en hopelijk zie ik u op onze komende bijeenkomst op 8 mei a.s. in Naarden.

In Memoriam: Overlijden Rob Elenbaas

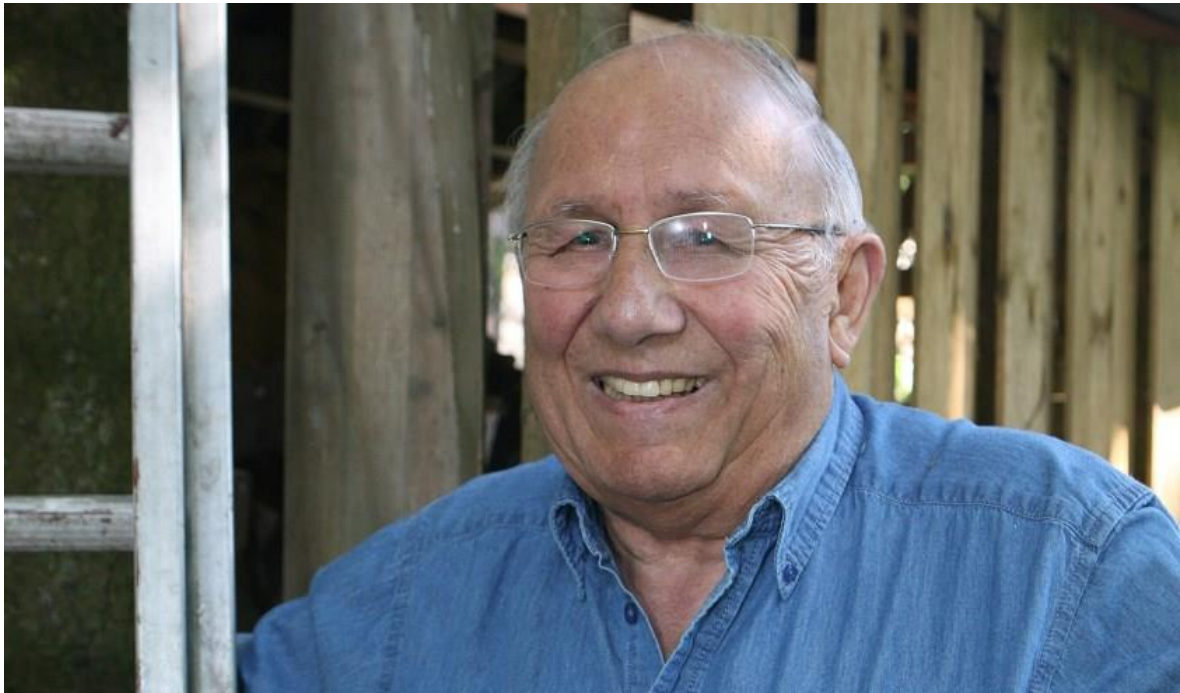
Met droefheid hebben we kennisgenomen van het overlijden van Rob Elenbaas op 5 januari jl. in de leeftijd van 86 jaar. Wij hebben hem leren kennen als iemand die zich bijzonder actief ingezet heeft voor de NGV en ook voor de afdeling Gooiland. Al bijna 60 jaar geleden werd Rob als 27-jarige lid van de NGV.

In de periode 2004 – 2009 was hij een zeer gewaardeerd lid van het hoofdbestuur. Toen in 2011 de afdeling Gooiland dreigde geen bestuursleden te kunnen vinden, zette Rob zich daarvoor in en overtuigde Hein van der Gun en Michel Majoor tot het bestuur toe te treden, resp. als voorzitter en penningmeester/secretaris. Rob nam zelf deel als coördinator. In 2014 werd een nieuw bestuur gekozen, dat sterk op Rob's ervaring kon leunen. In 2015 trad hij terug, vooral ook omdat de tijd hem ontbrak; zijn mantelzorginzet thuis vergde veel van hem.

Naast zijn belangstelling voor genealogie was hij ook zeer politiek betrokken. Elenbaas was enkele jaren actief als bestuurslid van de Ouderenpartij Noord-Holland (en van daaruit in 2013 penningmeester en in 2016 voorzitter van de Onafhankelijke Senaats Fractie). Hij was in 2013 ook één van de grondleggers van de Gooise Ouderenpartij (GOP) in Bussum. Opkomen voor ouderen zag Elenbaas als een missie.

Toen de GOP, na de totstandkoming van de nieuwe gemeente Gooise Meren, opging in het Goois Democratisch Platform, bleef hij daarin actief en was hij bij de gemeenteraadsverkiezingen afgelopen maart nog lijstduwer.

Wij herinneren hem in dankbaarheid en vriendschap.

Rob Elenbaas, foto BussumsNieuws / Bob Awick

Evenementen in 2019

8 mei 20:00-22:00, ALV, lezing "Het Rampjaar in onze regio" door Hans Mous

7 sep 11:00-16:00, 70 j jubileum, lezingen

13 nov 20:00-22:00, ALV, lezing

Bijeenkomst 8 mei

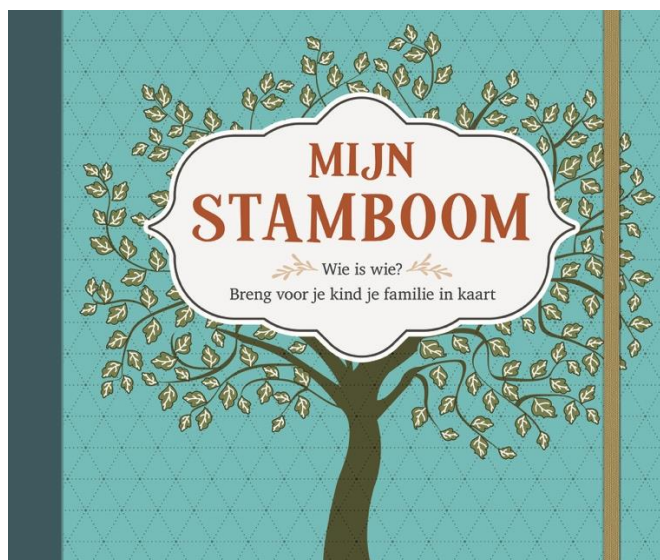
Op **woensdag 8 mei** is onze afdelingsbijeenkomst 20:00-22:00, wederom in de Witte Kerk te Naarden. Adres: Kon. Wilhelminalaan 15 te Naarden; voor bereikbaarheid [Klik Hier](#)

De deur is open om 19:30 u. Op het programma staat o.a. de statutair verplichte AfdelingLedenVergadering.

"Mijn Stamboom" boek van NGV

[Bea Werner, NGV Hoofd-communicatie]

Wie is wie? Breng voor je (klein-)kind je familie in kaart

Het boek "Mijn Stamboom" is een uitgave van de Zuidnederlandse Uitgeverij. Het is een "neutraal" album zonder tekst, anders dan informatie over voorouders, die door de eigenaar ingevuld moet worden.

In dit album kun je voor je (klein-)kind je familie in kaart brengen, van ouders tot betovergrootouders. Ja, je iets oudere kinderen kunnen het ook zelf doen. Vul voor elke persoon in wanneer hij of zij geboren is, waar die gewoond heeft, wie de broers en zussen zijn en nog veel meer, en plak er foto's bij. Zo krijgt je kind een mooi overzicht van wie wie is en leert het zijn voorouders een beetje beter kennen.

Het album is met name bedoeld voor de startende hobbyist, mensen die een latente behoefte hebben om hun familiegeschiedenis vast te leggen voor het nageslacht, maar bij wie "genealogie" tot op heden niet in hun woordenschat voorkwam of eraan dachten als een voor hen te ingewikkelde wetenschap. Maar óók voor de ervaren(er) genealoog, die op deze overzichtelijke manier en spelenderwijs zijn of haar (klein-)kinderen wil interesseren voor hun voorouders. Wellicht ook een aardig verjaarsgeschenk voor bijvoorbeeld het kind van de burens.

Het boek kost in de winkel € 18,95. NGV kan dit boek nu aanbieden aan leden en profielhouders voor € 16,95, inclusief verzendkosten. Bij alle afdelingen ligt een boek ter inzage.

Hoe te bestellen

Leden

- Inloggen op je account
- Ga naar <https://ontdekjouwverhaal.nl/product-categorie/boeken/>
- Bestel het boek
- Na betaling wordt het boek zo snel mogelijk opgestuurd

Niet-leden

- Maak een profiel aan op <https://ontdekjouwverhaal.nl/registration/>
- Ga naar <https://ontdekjouwverhaal.nl/product-categorie/boeken/>
- Bestel het boek
- Na betaling wordt het boek zo snel mogelijk opgestuurd

Familiegeschiedenis, jouw verhaal

[RT]

Met de explosie van de digitale wereld is zoveel redelijk makkelijk van achter je bureau of zelfs op je mobiele telefoon te vinden, dat genealogie in toenemende mate verbreed wordt tot *familiegeschiedenis*. Dit voegt extra dimensies toe aan je stamboomhobby. Het ligt dus voor de hand dat we in Gooise Sporen hier ook ruimte voor willen maken. Indien er meer belangstelling is biografische gegevens met elkaar te delen, dan kunnen we wellicht een hele verzameling via de website toegankelijk maken. Het gaat hier dus om uitgebreidere verhaaltjes, meer dan de gewoonlijk korte notities, die direct in genealogieën of kwartierstaten opgenomen worden. Je kunt bijvoorbeeld denken aan bijzondere beroepen, speciale bindingen met woonadressen, bijzondere problemen bij het vinden van genealogische gegevens, kortom al die zaken die de persoon voor jou interessant maken. Een tekst op basis van Wikipedia kan belangrijk aan waarde winnen door toevoeging van een persoonsbeschrijving, zelf gevonden genealogische gegevens, gebruikmakend van bijvoorbeeld gerechtelijke archieven. Wellicht kunnen we de biografische aantekening in de toekomst ook koppelen aan de genealogische database.

De redactie roept u op: vertel uw verhaal en deel uw ervaringen

Op de website van het CBG staat een uitstekende reeks handreikingen voor het opzetten van een familiegeschiedenis [Klik Hier](#). Het blijft echter een persoonlijke aanpak, die veel bevrediging kan geven.

Ik zal dit thema hier beginnen met mijn persoonlijke aanpak en ervaringen van alweer heel wat jaren geleden. Mijn eerste begin met genealogie was, toen ik rond 1985 een "computer van de zaak" tijdelijk thuis kreeg om wat mee te oefenen; het tijdperk van e-mailen was begonnen. Maar wat kon ik eigenlijk met zo'n ding? Ik zag toevallig een genealogie computerprogramma, waar ik zowaar de gegevens van 700! personen in kon zetten (onwaarschijnlijk veel dacht ik toen). Onhandig was wel, dat bij wisseling van programma of bij het gebruik van een andere faciliteit van de tekstverwerker ik een andere floppy disk moest laden. Tot mijn verbazing groeide het aantal personen zo snel, dat ik spoedig een ander genealogisch programma nodig had.

Jarenlang verzamelde ik de persoonsgegevens, initieel vooral ook op basis van familieherinneringen, anekdotes en foto's. Het verenigingscentrum, toen nog in Naarden, werd vaak op zaterdagochtend bezocht en de aanwezige NGV-leden wezen me de weg in het archief. Ik zocht in telefoonboeken naar naamgenoten en zo ontstonden alle mogelijk familietakken, die natuurlijk veelal niet te verbinden waren.

Toen later mijn eigen aantal nazaten explosief groeide, kreeg ik meer behoefte het een en ander zo te organiseren, dat het voor hen ook toegankelijk zou zijn en zo ontstond mijn amateuristische aanpak van familiegeschiedenis. Het werd geen boek, maar een serie losse documenten, in de reeks Familiegeschiedenis deel I t/m VII. Gezien mijn vele buitenlandse familieleden werd alles in het Engels geschreven.

Deel I Mijn Voorouders is vooral een kwartierstaat met achtergronden en toelichtingen over waar de gegevens vandaan kwamen en specifieke problemen. De presentatie werd eerst in standaard schema's (blokjesdiagrammen) gegeven, gevolgd door de lappen, ellenlange computer outputteksten met de details.

Deel II Selectie van Biografieën. Dit deel komt een beetje in de buurt van Familiegeschiedenis. Van elke persoon in de laatste 4 generaties, dus tot en met mijn overgrootouders, werd een levensbeschrijving gemaakt met foto's, anekdotes en historische achtergrond. Eigenlijk gaf dit deel mij de meeste voldoening.

Delen III t/m VII bevatten genealogieën (soms deel-parentelen) van verschillende families. Ook hier is getracht een historisch perspectief te geven (waar en hoe leefden zij?).

In een afzonderlijke bijdrage geef ik een voorbeeld van twee biografietjes, betreffende mijn overgrootouders Edmund Karl von Hellmer (1850-1935) en zijn vrouw Aloisia Barbara Weiss (1848-1916). Het bijzondere van deze mensen is, dat Edmund een bekende beeldhouwer in Wenen was, zodat zijn biografische gegevens redelijk makkelijk gevonden konden worden en zijn vrouw een buitenechtelijk kind en een mogelijk nazaat van de Habsburgse monarchie was. Mijn argumenten voor dat laatste gebaseerd op mondelinge overlevering is dan ook onderwerp van het stukje. Met betrekking tot Edmund komt onder meer aan de orde welke beeldhouwwerken hij maakte en wanneer en hoe dat zat met de "von" in zijn achternaam?

Gedenkmonument Johann Strauss, Edmund v Hellmer

Aloisia v Hellmer-Weiss en zoon Hans

De lengte van die biografische aantekeningen is de reden om deze biografietjes niet direct hier op te nemen. Ze zijn wel bereikbaar via twee links [Klik Hier voor Edmund Hellmer](#) en [Klik hier voor Aloisia Weiss](#). Bovendien, het waren geen Gooiers.

Nieuwe Leden stellen zich voor

Henk de Leeuw

Ruim 10 jaar geleden was ik al lid van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Door drukke werkzaamheden als vrijwilliger heeft mijn onderzoek zo'n 15 jaar stilgelegen, maar ik heb het nu weer opgepakt. Ik ben geboren in Bussum en woon in Naarden.

Mijn voorouders "de Leeuw" komen uit Laren. Ik ben gekomen tot de periode dat er nog geen achternamen werden gebruikt maar alleen patroniemen. Mijn verste voorouder is Meijns Geurtz, 1690-1744. In de doopboeken uit die tijd worden de beide ouders niet vermeld, wat het koppelen van kinderen aan ouders moeilijk maakt. Ik moet nog verder snuffelen in de overige archieven in Hilversum.

Wat ik tot nu toe heb gevonden heeft zich vooral "in de breedte" uitgebreid, terwijl ik graag nog verder terug ga in de tijd. Met enige jaloezie kijk ik naar de TV als daar weer de stamboom van een bekende Nederlander wordt uitgeplozen. Ik ben bij "de Leeuw" in Laren slechts arme sloebers tegengekomen met als beroep "spinders" of "wevers". De hoge kindersterfte in die tijd heeft mij heel erg geraakt.

Inmiddels ben ik ook begonnen aan de familie van mijn moeders kant, "Snoek" uit Naarden, en met de familie van mijn vrouw, "de Klerk" uit Bussum, vroeger uit Culemborg. Wat dan opvalt is dat er veel "stoelenmakers" en "stoelenmatters" als beroep hadden. Ik weet dat Culemborg vroeger een rijke meubelindustrie had, dus dat loopt tot ver terug in de tijd. De moederskant van mijn vrouw "Wouters" is afkomstig uit Didam-Zevenaar. Mijn schoonmoeder kwam als dienstmeisje rond 1936 als "dienstje" naar Bussum. Vooral in deze donkere tijd heb ik ruim de tijd om aan deze hobby te besteden. Ik gebruik daarvoor het programma Aldfaer wat mij prima bevalt.

Tot ziens op de verenigingsavonden.

(Toevoeging door de redactie: naar aanleiding van dit stukje is Henk reeds in contact gekomen met Jan Schipper en zijn Koptienden-onderzoek in Laren. We zijn geïnteresseerd of dit verhaal nog een vervolg krijgt)

Verslag Nieuwjaarsbijeenkomst 19 jan 2019

19 jan 13:00-15:30, Nieuwjaarsbijeenkomst, lezing door Mw Laura Grijns over "Gooise museale collecties", gevolgd door Dhr. Wil Schackmann over "De Landbouwkoloniën van de Maatschappij van Weldadigheid"

De afdelingsbijeenkomst in de Witte Kerk te Naarden was een groot succes, met een relatief grote opkomst van 28 toehoorders.

In zijn welkomstwoord wenste voorzitter Louis Heinsman allen een voorspoedig en gelukkig 2019. Vervolgens ging hij kort in op de afdelingsplannen voor dit jaar, waaronder het vieren van ons 70 jaar jubileum op 7 september. De afdeling zou best meer activiteiten willen ontwikkelen, maar dan is een versterking van het bestuur met leden, die speciale taken op zich willen nemen, noodzakelijk. We hebben ideeën genoeg!

In afwijking van eerdere lezingen, die direct met genealogie in engere zin te maken hadden, ging het hier meer om een algemener historisch en cultureel perspectief: de presentatie van mevrouw Laura Grijns over de musea in het Gooi en de voordracht van dhr. Wil Schackmann over de Landbouwkoloniën. Deze benadering werd zeer op prijs gesteld.

Laura Grijns over "Gooise museale collecties"

Laura Grijns, foto Maarten van Mourik

Laura Grijns is een begenadigd spreker, die boeiend vertelt over haar taken als conservator van de museale collecties in Gooi en Vechtstreek. Haar aandachtsgebieden zijn heel divers, zoals het begeleiden en ondersteunen van collectiebeheer, denk hierbij ook aan de "administratieve kanten" zoals collectie registratie, maar ook collectieonderhoud en –behoud, en zelfs ontzamelen en de majeure taak bij het organiseren van digitalisering. Bij alle activiteiten is het gebrek aan financiële en personele middelen een beperkende factor.

Voor 2019 ligt de nadruk onder meer op het verbeteren van het communicatiebeleid van verschillende musea in de regio. Dit varieert van het opzetten van een website tot de productie van nieuwsbrieven. Samenwerking binnen de grote groep vrijwilligers is cruciaal en bovendien zijn er nooit voldoende vrijwilligers! De musea in de regio zijn druk met tal van nieuwe ontwikkelingen. Museum Pampus krijgt een nieuwe inrichting, het Comenius museum bereidt een nieuwe permanente tentoonstelling over hun grondlegger voor en Singer Laren werkt aan de nieuwbouwplannen voor de Nardinc vleugel.

Kasteelmuseum Sypsteyn ontwikkelt zich steeds meer als nationaal porselein museum, het Pinetum te Hilversum krijgt een nieuw podium. In Huizen wordt een plan ontwikkeld voor een nieuw cultuurhistorisch museum dat de regionale geschiedenis en collecties kan tonen. Als regioconservator helpt Laura de musea in hun bedrijfsvoering en verdere professionalisering door het geven van advies, het organiseren van kennisbijeenkomsten, en door gezamenlijk projectmatig problemen aan te pakken.

In de periode mei-september 2018 werd een heel succesvol project uitgevoerd: het erfgoedfestival Groen in Gooi & Vecht. Kenmerkend was de samenwerking en synergie tussen heel verschillende organisaties, ieder met zijn eigen identiteit en tegelijkertijd elkaar versterkend. Voor het programma [Klik Hier](#).

Dit initiatief wordt nu voortgezet als biënnale activiteit in 2020 en dan 2022. Het thema voor het Erfgoedfestival 2020 zal zich vermoedelijk concentreren op "Grensverleggers in Gooi & Vecht". Ditmaal zullen vermoedelijk ook bibliotheken en orkesten aanhaken. De NGV Gooiland heeft ook de uitnodiging mee te denken en waar mogelijk aan te haken. Voorzitter Louis Heinsman reageerde al positief.

Wil Schackmann: "De Landbouwkoloniën van de Maatschappij van Weldadigheid"

Ook Wil is een bijzondere spreker, die met veel humor van zijn schier onbeperkte kennis verhaalt. De geschiedenis van de landbouwkoloniën heeft hij gepubliceerd in een 4-tal boeken: De proefkolonie, De bedelaarskolonie, De kinderkolonie en De strafkolonie die bij AtlasContact zijn uitgegeven. In de lezing verhaalde hij over het ontstaan van de koloniën en de sociaal economische context, doorspekt met humoristische anekdotes. Vele Nederlanders die goed naar hun (of aangetrouwde) voorouders zoeken, zullen wel aansluiting vinden bij hen die langere of korte tijd in de koloniën verbleven, een bron voor een "Aha-Erlebnis".

In het begin van de 19de eeuw stond de Nederlandse economie er zeer slecht voor en overall heerste armoede, honger met als gevolg ook veel criminaliteit, waaronder bedelarij: kortom de paupers. Het was generaal-majoor Johannes van den Bosch die met grote energie daar een einde aan wilde maken. Dit leidde in 1818 tot de oprichting van de Maatschappij van Weldadigheid met als doel het stichten van vestigingen in Drenthe waar die armoedzaaiers middels landbouw in hun onderhoud zouden kunnen voorzien. Prins Frederik, zoon van koning Willem I, werd benoemd tot voorzitter van deze maatschappij en de eerste kolonie (een vrije kolonie) werd dan ook Frederiksoord genoemd. Later volgden Wilhelminaoord, Boschoord en Willemsoord (Overijssel). Ommerschans was de eerste onvrije kolonie voor meer dan 1000 bedelaars en landlopers, daarna werd Veenhuizen opgericht. Speciale opvang was er ook voor weeskinderen.

Naast het verschaffen van onderdak, voedsel en werk aan de bewoners, was er ook veel aandacht voor onderwijs (lezen, schrijven en rekenen).

Wil Schackmann, foto Maarten van Mourik

De belangrijkste bronnen voor het werk van Wil zijn de onuitputtelijke archieven van de Maatschappij.

Voor meer informatie, bezoek vooral ook de website <https://www.kolonienvanweldadigheid.eu/>. Natuurlijk ook even kijken op de site van Wil <http://www.schackmann.nl/proefkolonie/>, waar zelfs ook naar namen van kolonisten gezocht kan worden.

Complicaties bij Joodse Genealogie in Oost Europa

[RT]

In deze bijdrage vestig ik de aandacht op enkele extra complicaties bij genealogie van Joodse voorouders: Naamsveranderingen, Antisemitisme en Toegankelijkheid van Registratie.

Hoezo: een stukje over genealogie van Joden in Oost Europa, dat gaat toch niet over het Gooi? Inderdaad, mijn bijdrage hier gaat niet over typische Gooise Geslachten, maar ook het Gooi heeft een historie op het gebied van Joden en vooral ook waar het WO II betreft. Ook Hilversum was een relatief belangrijke vestigingsplaats voor Joden. Zie bijv. de scriptie "De Utrechtseweg in Oorlogstijd" van Celine Mureau, voor een pdf download [Klik Hier](#).

Citaat

"De stad [Hilversum] telde in 1940 76.000 inwoners, 2200 daarvan waren Joods. 150 à 200 Joden zijn na de oorlog teruggekeerd. In de jaren dertig waren veel Joden voor het opkomend antisemitisme vanuit Duitsland naar Nederland gevlucht. Hilversum was een populaire vestigingsplaats en werd zelfs Nieuw Jeruzalem genoemd. De Joodse gemeenschap was over het algemeen goed geïntegreerd met de niet-Joodse gemeenschap. Ze gingen samen naar school, woonden naast elkaar en bezochten elkaars winkels. De meeste Joden behoorden tot de middenklasse en waren winkeleigenaar of koopman. Er was een aantal Joodse leraren en artsen, maar verder waren het veelal kleine ondernemers."

Einde citaat

Ook nu nog doet Hilversum terecht z'n best die vreselijke historie te blijven herdenken; bijvoorbeeld middels de "Struikelsteentjes" in de stad.

Het achterhalen van genealogie van Joodse families kent zo zijn eigen problemen, vandaar dat er zelfs een speciale vereniging voor is: de Nederlandse Kring voor Joodse Genealogie [Klik Hier](#). Ook op de NGV website wordt hier aandacht aan besteed, [Klik Hier](#)

Een goede inleiding op de problematiek is gegeven op de website van DutchJewry.org.

Een van de belangrijkste problemen bij het achterhalen van de voorouders is natuurlijk dat er geen standaard kerkelijke DTB's zijn. Bovendien gaat het vaak over het buitenland, waar registratie in bijvoorbeeld een analogon van de burgerlijke stand veelal minder uitgebreid is dan in Nederland. Voor de hand liggende websites waar je kunt beginnen zijn JewishGenealogy [Klik Hier](#) en natuurlijk Family Search.

Mijn stukje hieronder gaat over enkele specifieke problemen, die ik tegenkwam bij het zoeken naar voorouders in Oost Europa (m.n. Slowakije en Hongarije, de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie).

In GensNostra september 2016 heb ik onder meer Joodse voorouders uit Oost-Europa voor het voetlicht gehaald. Mijn zoektocht naar daar nog levende familie was succesvol en ik heb daar veel waardevolle contacten aan overgehouden.

In mijn contacten met die familieleden waren er diversen die in eerste instantie terughoudend waren bij het verstrekken van nadere informatie. Ik kreeg bijvoorbeeld de vraag of ik van plan was nadere gegevens openbaar te maken (internet genealogieën, etc.). Dit ondanks het feit dat enkelen van hen toch zeer actief genealogie bedreven. Ik beloofde geen informatie te openbaren. In GensNosta besprak ik dan ook uitsluitend voorouders en geen andere nazaten.

Vanwaar die reserve? Antisemitisme

Meerdere iets verder verwijderde familieleden waren bezorgd, gezien hun Joodse achtergrond en het wederom groeiende antisemitisme in bijvoorbeeld Hongarije. Het vinden van die familieleden was ook niet alledaags. Verschillende nazaten in takken die samenkomen bij mijn (bet)overgrootouders hebben andere achternamen gekozen, zo klinken ze bijvoorbeeld meer Hongaars dan Duits, maar dit gebeurde ook bij familieleden die naar Amerika emigreerden onder Engelse namen.

Het was een heel boeiende speurtocht die familieleden en hun onderlinge relaties te vinden. Hun namen en relaties ga ik hier dus niet in detail verhalen. Op mijn beurt verzoek ik altijd andere familieleden die wel op internet publiceren (MyHeritage en dergelijke) mijn nadere familie informatie over die takken te verzwijgen. Ondanks de moderne IT-wereld blijven een persoonlijke brief en mondeling contact essentieel en vertrouw er voorlopig maar niet op, dat je alles wel op internet kunt vinden en wat je vindt ook correct is.

Enkele voorbeelden van naamsveranderingen

Verhuizen naar de Amerika

Het verengelsen van Europese namen zullen velen wel herkennen, soms is dat eenvoudig. Zo

trouwde Marie Frisch, een zuster van mijn overgrootvader Moriz Frisch, met Moses Buber. Dat echtpaar had een dochter Carola Buber (Lemberg, Oekraïne, 1868 – VS, 1920), zij trouwde met Sigmund **Blumenfeld** (Krakau, 1853 – VS, 1918). Sigmund emigreerde al als kind in 1868 naar de VS en bij aankomst was de naam **Bloomfield**. Dit is nog relatief eenvoudig te interpreteren. Overigens was Moses Buber de oom van Martin Buber, de bekende theoloog, filosoof, chassidist en zionist. Carola en Sigmund hadden een zoon Leonard Bloomfield, een beroemde prof. linguïstiek. Mijn grootmoeder Martha Frisch heeft lang contact met de Bloomfields en Bubers gehouden.

Carola Buber, Lemberg

Lastiger wordt het bijvoorbeeld bij Teréz Tauszk (geb. Boedapest, 1902) die trouwde met Vilmos **Glass**. Bij emigratie in 1949 naar Rio De Janeiro, Brazilië, staat zij vermeld als Theresa Gati getrouwd met William **Gati**. Nazaten van Theresa die nu in Israël wonen attendeerden mij op deze naamsverandering, waarna ik met de Gati's in New York uitgebreid contact had.

REPÚBLICA DOS ESTADOS UNIDOS DO BRASIL
 FICHA CONSULAR DE QUALIFICAÇÃO
 MODÉLO S. C. 132

Esta ficha, expedida em duas vias, será entregue à Polícia Marítima e à Imigração no porto de destino

Nome por extenso: **Therese GATI**

Admitido em território nacional em caráter: **permanente**
(temporário ou permanente)

Nos termos do art. 9° letra **9** do dec. n. 1.367, de 1945

Lugar e data de nascimento: **Budapest-Hungaria 23/agosto/1902/**

Nacionalidade: **hungara** Estado civil: **viúva**

Filiação (nome do Pai e da Mãe): **Jakab e Luiza Tauszk** Profissão: **comerciarista**

Residência no país de origem: **Viena-Austria**

NOME: _____ IDADE: _____ SEXO: _____

FILHOS MENORES DE 18 ANOS: _____

Passaporte n. **19215** expedido pelas autoridades de **Ministério da Defesa em Budapest** na data de **26/outubro/1948/**

visado sob n. **122 em 16 de março de 1949.**

ASSINATURA DO PORTADOR: *William Gati*

Legação: do Brasil em **Viena - Austria** 16te março de 1949

Francisco de Assis Góes
 Encarregado do Serviço Consular

NOTA—Esta ficha deve ser preenchida à máquina pela autoridade consular, sendo as duas vias em original.

Therese Gati-Tauszk emigratie naar Brazilië 1949

In Hongarije

Het verhongaarsen van namen maakt het niet minder eenvoudig. Zo kom ik bij aangetrouwde familie met achternaam **Fischer** tegen, maar de zoon heeft als achternaam **Halász**. Halász is het Hongaarse woord voor visser.

Zoals beloofd geef ik verder geen voorbeelden van echte Tausk nazaten die nu in Hongarije wonen en waarbij hun grootouders hun namen hebben veranderd. De naam Tausk is soms nauwelijks te herkennen, behalve dan soms de eerste twee letters.

Toegankelijkheid van lokale registraties

Op zoek naar gegevens over mijn betovergrootvader Léser Tausk (overleden 1895) in Kolarovice (een dorpje nabij Zilina in Noordwest Slowakije) bezocht ik in 1994 het lokale archief. Op mijn vraag wat daar nog over Léser te vinden zou zijn, kreeg ik alleen relatief recente informatie te zien, met de opmerking dat de oudere gegevens (zeg midden tot eind 19de eeuw) er niet zijn. Dergelijke ontkennende antwoorden kreeg ik ook bij enkele andere wat grotere archieven. Een lokale professionele genealoge verklaarde mij de terughoudendheid. Antisemitisme speelt een rol (ja, toen zelfs nog bij de Oude Joodse Begraafplaats in Praag), maar haast nog belangrijker was de gebrekkige talenkennis van de archiefbeheerders. In hun archieven zijn sommige stukken in het Duits, andere bijvoorbeeld in het Slowaaks of Hongaars (of zelfs Hebreeuws). Aangezien de beheerder geen Hongaars kende was het standaardantwoord: "Hebben we niet".

Een heel ander probleem is dat veel van de geboorte-, doop/besnijdenis-, huwelijksregistraties e.d. door de rabbi in zijn boekje werden opgeschreven en veelal niet centraal bij een synagoge bewaard werden. Natuurlijk gingen dat soort boekjes vervolgens weer verloren. Hebreeuws lezen is overigens een extra complicatie, waarbij er ook weer verschillen in schrift zijn.

Met die informatie uit synagogen is nog iets anders aan de hand. Daar worden bijvoorbeeld de Joodse namen van personen genoemd, die toegevoegd zijn aan de dagelijkse roepnamen. Zo kwam ik mijn bovengenoemde betovergrootvader, bij mij bekend als Léser, ook tegen als Leopold (of Lipot/Lipok in het Hongaars). Léser/Laser is een Joodse naam afgeleid van Elias of Elieser). Bij de naam van Léser's vader Benjamin Ze ev hoef je niet te twijfelen, dat was zijn Joodse naam, zijn "gewone roep-" naam ken ik nog niet, maar mijn grootvader Viktor kreeg ook de toevoeging Benjamin Ze ev. Het blijft verwarrend.

In toenemende mate komen de synagogeboeken ook op internet, bijvoorbeeld via Familysearch: er is nog hoop!

Korte bijdragen van leden

Stamboom als verjaarscadeau voor een vriendin in Nieuw Zeeland

Gijs Groen

Mijn vrouw, geboren en getogen in Helmond, heeft een jeugdvriendin, die zo'n 40 jaar geleden met man en 2 kleine kinderen naar Nieuw-Zeeland is geëmigreerd. Mijn vrouw is steeds met haar jeugdvriendin blijven corresponderen over het wel en wee, vooral van de kinderen. De jeugdvriendin werd een aantal jaren geleden 60 jaar. Het blijkt in Nieuw-Zeeland een traditie te zijn, dat bij die mijlpaal door een vriend of vriendin een jubileumboek wordt samengesteld. Dat ging een Nieuw-Zeelandse vriendin doen. Maar voor het Nederlandse verleden was dat een probleem. De jeugdvriendin had nog wel een zus in Nederland, maar zij en haar man kenden geen woord Engels. De jeugdvriendin en haar zus meenden nauwelijks nog familie te hebben of te kennen van hun kant. Hun moeder was een Oekraïense. Mijn vrouw werd benaderd voor verhaaltjes en voor de vertalingen van en naar de zus. Ik deed de vertalingen. Ik vond dat de jeugdvriendin best wel een mooie achternaam had: "van den Eventuin". Dat intrigeerde mij en ik dacht, dat een stukje stamboom misschien ook wel leuk zou zijn om aan het jubileumboek toe te voegen. Ik ging zoeken en kwam al gauw in de 17e eeuw terecht. Van het één kwam het ander en ik vond zelfs een stukje grond, tussen Helmond en Bakel, dat de Eventuin werd genoemd. Ik vond ook, dat "even" een soort haver is, dat het zelfs nog in schrale zandgrond doet. Dat stukje grond betrof inderdaad zandgrond. Nergens anders trof ik die naam aan. Ik gaf het MS Word document met de stamboom nog een voorpagina met de titel en een achtergrond van een wuivend haverveld. Dat document stuurde ik naar de Nieuw-Zeelandse vriendin, die het jubileumboek verzorgde. Het aantal mensen in Nederland met de achternaam "van den Eventuin" bleek maar heel beperkt te zijn, ongeveer 25, en maar heel beperkt verspreid te zijn. Ik besloot ze op te zoeken en het lukte me de meesten te vinden met wat hulp ook van de zus. Ik bood ze allemaal de stamboom aan en vroeg ze in ruil een e-mailtje naar de jeugdvriendin te sturen in de Nieuw-Zeelandse nacht vooraf aan haar 60e verjaardag. Dat lukte en de jeugdvriendin werd heel blij verrast toen ze de morgen van haar verjaardag toch veel meer familie bleek te hebben dan ze dacht. En ook de zus was blij met de familie, die nog steeds in Helmond woonde, maar die ze in de loop der tijd uit het oog had verloren. Ik had de familie ook gevraagd naar iemand, die de stamboom wilde voortzetten. Ook die vond ik gelukkig, zodat ik me weer op andere zaken kon concentreren.

Alle Amsterdamse Akten: het oud-notarieel archief Amsterdam online toegankelijk

Els Vermij en Willem-Jan van Grondelle

Notariële archieven zijn een goudmijn voor genealogen. Testamenten, akten van geldlening, koopakten van huizen, verklaringen en machtigingen, ze vertellen ons veel over de lotgevallen van onze voorouders. Maar hoe vind je juist die ene interessante akte?

Helaas zijn lang niet alle notariële archieven op naam doorzoekbaar. Zo is bijvoorbeeld het oud-notarieel archief (ONA) van Amsterdam slechts zeer gedeeltelijk geïndexeerd. Gelukkig gaat dat veranderen. Enkele jaren geleden heeft het Stadsarchief Amsterdam besloten om de miljoenen akten van het ONA door middel van indexering in zijn geheel online toegankelijk te maken. Daarvoor loopt nu het project 'Alle Amsterdamse Akten', een onderdeel van het crowdfunding-project 'Vele handen.nl'. Vrijwilligers voeren op hun pc of laptop thuis in een handig computerprogramma per akte de gewenste gegevens in, zoals datum, type akte, persoonsnamen en geografische locaties. Na controle worden deze gegevens zo snel mogelijk toegevoegd aan de groeiende index op de site van het Stadsarchief Amsterdam. Momenteel doen zo'n 700 vrijwilligers

mee aan dit project. Zij waren in het afgelopen jaar goed voor meer dan honderdduizend geïndexeerde akten! Zo worden steeds meer akten online doorzoekbaar.

Hoe belangrijk dat is, ondervonden wij bij onze zoektocht in 2017/2018 naar de bemanning van het in begin 1740 vergane VOC-schip Rooswijk. Voor meer informatie [Klik Hier](#).

Vlak voor vertrek gingen VOC-opvarenden soms naar de notaris om een geldlening of een testament te laten noteren. Wij hebben daarom alle akten van 51 notarissen over een periode van drie maanden voor vertrek bekeken op zoek naar de scheepsnaam Rooswijk. Zo vonden we veertien namen van bemanningsleden. Bij gebrek aan een index betekende dat bladeren, bladeren en bladeren, deels in de originele protocollen, deels in gescande akten. Wat zou het veel tijd hebben gescheeld als het archief toen al geïndexeerd was geweest.

Inmiddels doen wij enthousiast mee als vrijwilliger van 'Alle Amsterdamse Akten'. We raden de lezers graag aan om eens een kijkje te nemen op <http://alleamsterdamseakten.nl/> en wellicht ook mee te gaan doen (klik op 'DOE MEE').

[Hilversum, 20 januari 2019]

Genealogie in 't Gooi

De website Genealogie Hilversum <http://www.hilversum.genwiki.net/index.php> is buitengewoon nuttig voor mensen, die voorouders uit Hilversum en omstreken zoeken. Deze site bevat op het ogenblik gegevens van 186.000 personen, die in Hilversum, geboren, gedoopt, getrouwd of overleden zijn. Op site zijn onder andere verwerkt: alle DTP registers voor 1812, alle geboorteaktes burgerlijke stand van Hilversum van 1812 tot en met 1899, alsmede alle trouwaktes van de Burgerlijke stand Hilversum van 1812 tot en met 1932.

Binnenkort worden ongeveer 10.000 gegevens toegevoegd, met name de overlijdensakten die dan compleet zijn t/m 1899.

Vanzelfsprekend worden regelmatig correcties aangebracht en verdere aanvullingen toegevoegd.

De website Larense Voorouders is al een tijdje uit de lucht, en het zal mogelijk nog wel een tijdje duren voor die weer toegankelijk is.

Het werk van Jan Schipper aan het inventariseren, fotograferen, en interpreteren van de zo genaamde Koptienden vordert gestaag, zie ook Gooise Sporen 2017 nr 4 [Klik Hier](#). Na de studie over de plaats Huizen <http://www.genealogie-huizen.nl/> werd Blaricum geïnventariseerd. Nu richt zich alle aandacht op Laren. Het ziet er naar uit dat ook deze enorme klus rond de zomer grotendeels geklaard kan zijn.

Jan verwerkt zijn resultaten in eerste instantie in een Access database en vervolgens worden die geïnterpreteerd en verwerkt in genealogische programma's. Op het ogenblik is een NGV-studie gaande (Philip van Diemen de Jel) om de Access-gegevens te zijner tijd via de NGV-website beschikbaar te stellen. Natuurlijk overwegen we mogelijkheden ook de genealogische gegevens toegankelijk te maken middels de NGV-site.

Over dit onderwerp zult u vast meer horen tijdens onze **jubileumbijeenkomst op 7 september 2019**.

Tips en Truiks

Hoe weet je of je familie in Amerika hebt?

Harm Hillinga; email: voorzitter@drenthe.ngv.nl

Overgenomen uit Threant jaargang 30 (2019) nr.1

De kans is erg groot dat iedereen wel familie in Amerika heeft. Maar hoe kom je daar achter?

Als we het in dit artikel over Amerika hebben, bedoelen we de Verenigde Staten en niet Canada. Zeker in de 19e eeuw is Amerika een populair emigratieland geweest. In Nederland zijn de economische omstandigheden dan niet zo gunstig. Er heerst armoede onder grote groepen van de bevolking. Amerika is het land van de onbegrensde mogelijkheden. Vandaar dat velen daar heen trekken, vaak aangemoedigd door de enthousiaste brieven van familieleden die de oversteek al eerder hebben gemaakt.

De kans is dus vrij groot dat ook jij (verre) familie in Amerika hebt wonen. Het ligt voor de hand om eens in een Amerikaanse telefoongids te zoeken op jouw familienaam, maar als er in Amerika inderdaad mensen met dezelfde familienaam als jou blijken te wonen, zegt dat nog niet zo veel. Zij hoeven nog niet perse familie van je te zijn. Om te achterhalen of er inderdaad familie van je naar Amerika vertrokken is kun je beter terug gaan in de tijd, namelijk naar het moment dat zij de oversteek hebben gemaakt.

Het is daarbij wel van belang dat je je stamboom al een behoorlijk eind uitgezocht hebt. Zoeken in het wilde weg heeft namelijk weinig zin en kost veel tijd. Je moet daarom pas met het zoeken naar geëmigreerde familieleden beginnen, als je in je stamboom een aantal personen hebt waarvan je in Nederland niets kunt terugvinden, en waarvan je vermoedt dat ze weleens geëmigreerd zouden kunnen zijn.

De eerste stap is dan het raadplegen van het bevolkingsregister. Bij vertrek uit een gemeente is dat namelijk in het bevolkingsregister aangetekend. Ook bij emigratie zal dat in het bevolkingsregister aangetekend moeten zijn. Helaas is dat niet altijd het geval. Velen zijn vertrokken zonder dat eerst bij de gemeente aan te geven. Vaak jaren later kan een ambtenaar alsnog aantekenen waar de bewuste personen gebleven zijn, soms tast men bij de gemeente in het duister. Maar wanneer iemand zonder verdere sporen blijkt te zijn verdwenen, is emigratie een reële mogelijkheid en voor de 19e eeuw is Amerika dan de meest waarschijnlijke optie. Voor de periode waarin er nog geen bevolkingsregister is, sla je deze stap natuurlijk over.

De tweede stap is het zoeken van sporen van de oversteek zelf. Tot ver in de 20e eeuw is de enige mogelijkheid voor emigranten om in Amerika te komen: per schip. Op deze schepen worden passagierslijsten bijgehouden. Een groot deel daarvan is bewaard gebleven. Op de Ellis Island Records (<https://www.libertyellisfoundation.org>) kun je online zoeken in de lijsten van alle emigrantenschepen die tussen 1892 en 1954 aan zijn gekomen op Ellis Island bij New York. Van eerdere perioden zijn op diverse plaatsen op internet passagierslijsten te vinden. Neem maar eens een kijkje op <http://www.voorouders.net/links/emigranten-c-49>.

Wanneer je in het bevolkingsregister en/of in passagierslijsten personen vindt die familie van jou zijn en die naar Amerika zijn geëmigreerd, weet je zeker dat er familie van jou in Amerika woont of gewoond heeft. Wanneer je bepaalde personen niet kunt terugvinden, noch in het bevolkingsregister, noch in passagierslijsten, bestaat er nog altijd een kans dat zij geëmigreerd zijn. Het kan daarom de moeite lonen om toch ook nog in Amerika zelf te zoeken. Hoe dat moet, wordt hieronder uitgelegd.

Hoe u de nakomelingen van geëmigreerde familieleden vindt

Natuurlijk ben je ook benieuwd naar de nakomelingen van eventuele emigranten. Met andere woorden: je wilt niet alleen weten dat er familieleden van jou de oversteek gemaakt hebben; je wilt ook zelf de oversteek maken en jouw stamboomonderzoek aan de overkant van de oceaan voortzetten. Al is het maar via internet.

Nu is de bevolkingsregistratie in Amerika lang zo goed niet geregeld als in Nederland en andere Europese landen. Amerika kent geen burgerlijke stand en geen bevolkingsregister. Vandaar dat

verkiezingen daar vaak zo chaotisch verlopen. De enige manier waarop de overheid de bevolking enigszins registreert is via 10-jaarlijkse volkstellingen, de Federale Census. De gegevens daarin lijken sterk op die in het Nederlandse bevolkingsregister, maar het zijn slechts momentopnamen. Wat er tussen twee tellingen is gebeurd, is dus alleen te achterhalen uit de verschillen tussen twee tellingen. Overlijdensdata staan er niet in, in plaats van geboortedata worden meestal alleen leeftijden vermeld en van kinderen die tussen twee tellingen geboren zijn én overleden zijn, ontbreekt natuurlijk ieder spoor.

De Census is dus een zeer beperkte bron, maar voor Amerika wel de best toegankelijke bron. Op internet zijn talloze indexen, transcripties en zelfs scans te vinden. Verreweg de meest complete collectie vind je bij Ancestry.com (<https://www.ancestry.com/search>).

Aanvullende bronnen

Via de eerder genoemde Census kun je de basisgegevens over je familie verzamelen. Vervolgens kun je aan de hand van die gegevens verder zoeken op internet. Als je eenmaal weet waar in Amerika jouw familie is gaan wonen (niet alleen de staat, maar ook de naam van het betreffende 'county') kun je kijken of er bijvoorbeeld kerkelijke huwelijksregisters of namenlijsten van begraafplaatsen te vinden zijn. Veel van dat soort gegevens kun je vinden via Rootsweb.com

(<https://www.rootsweb.com>) en het US GenWeb Project (<http://www.usgenweb.org>). Veel gegevens over Ottawa County in Michigan (waar de Nederlandse kolonie van ds. Van Raalte met plaatsen als Holland, Drenthe, Zeeland en Overijsel toe behoort) vind je bijvoorbeeld op <https://www.miottawa.org/Departments/CountyClerk/VitalRecord/genealogy.htm>.

Een andere belangrijke bron voor de 20e eeuw is de Social Security Index (SSI). Daarin vind je de overlijdensdata en -plaatsen van personen die in Amerika zijn overleden. Ook deze gegevens zijn op internet te raadplegen, bijvoorbeeld bij Ancestry.com (<https://www.ancestry.com/search>).

Gegevens van andere genealogen

Uiteraard kun je ook bij het zoeken naar Amerikaanse familieleden gebruik maken van het werk dat andere onderzoekers al gedaan hebben. Sterker nog, onder emigrantenfamilies is stamboomonderzoek buitengewoon populair, dus de kans dat jouw Amerikaanse familie al uitgezocht is, is heel groot. De kunst is alleen om in contact te komen met deze onderzoekers. Anders dan in Nederland zijn er in Amerika relatief weinig genealogen met een eigen website. Zoeken via zoekmachines als Google heeft daarom minder zin. Maar des te meer kans maak je op websites waar bezoekers Gedcom-bestanden kunnen uploaden en doorzoeken.

Als je zelf een website hebt, kun je overwegen om een Engelstalige versie te maken. Alleen al een intro op jouw website kan hulp bieden. Wie weet wordt jouw site gevonden door een Amerikaanse achterneef of -nicht en kun je zo in contact komen met jouw Amerikaanse familie.

Tijdrekening: Gregoriaanse vs. Juliaanse kalender

{RT}

De kalender die we tegenwoordig alom gebruiken is de Gregoriaanse, maar dat was niet altijd zo. Onderstaand stukje is vooral bedoeld voor de minder ervaren genealoog, die toch kans heeft gezien zijn onderzoek flink uit te bereiden tot bijvoorbeeld in Utrecht in de periode vóór ca 1700. Het hier besproken probleem doet zich bij het Gooi voor in de periode vóór 1583.

De mensheid heeft al heel lang behoefte aan een goede kalender. De oudste geperfectioneerde kalenders berustten op de omloopsnelheid en de schijn gestalten van de maan: de maankalenders. De periode tussen twee gelijke maanstanden is iets meer dan 29,5 (preciezer 29,5306) dagen. Het jaar heeft 12 maanden (manen) van afwisselend 29 en 30 dagen. Een maanjaar telt dan 354 dagen. In werkelijkheid 354,3672 (=12 x 29,5306). Om dit verschil goed te maken werden op gezette tijden schrikkeljaren ingevoerd. Het bleef natuurlijk onhandig dat er een verschil bleef bestaan tussen een maanjaar en een zonnejaar (~365), waardoor de seizoenen gingen schuiven. Overigens worden maankalenders nog steeds gebruikt, bijvoorbeeld de islamitische kalender.

In de loop der eeuwen werden een flink aantal verschillende kalenders gebruikt, nu echter veelal gebaseerd op de omlooptijd van de aarde om de zon.

Heel belangrijk voor Europa was de Juliaanse kalender, vernoemd naar de Romeinse keizer Julius Caesar. Ook daar waren er schrikkeljaren: ieder jaartal dat deelbaar is door 4. Het gemiddelde kalenderjaar telt daarom 365,25 dagen. De zonnengte is echter 365,2422 dagen. Per jaar een verschil van 11 min, per duizend jaar loopt de kalender 7,8 dagen achter op de zon.

Paus Gregorius herstelde de onnauwkeurigheid van het aantal dagen per jaar door een verfijning van de schrikkeljaren. Dit leerden we al op de lagere school. De basis bleef dat het jaartal door 4 gedeeld kan worden. Echter, die jaartallen waarbij de eerste twee cijfer niet deelbaar zijn door vier zijn nu geen schrikkeljaar meer, bijvoorbeeld 1700, 1800 en 1900 zijn geen schrikkeljaren, maar 2000 is weer wel. Dit leidt dan tot een gemiddelde jaarlengte van 365.2425, een fout van 0,0003 per jaar. Deze fout van 26 sec. kon hersteld worden door 1 dag over te slaan in 1582 (een kniesoor die zich daar zorgen over maakt).

Het is een beetje onhandig dat de Gregoriaanse kalender niet overal gelijktijdig werd ingevoerd. In de Rooms-Katholieke landen werd deze tussen 1582 en 1587 vrijwel overal ingevoerd. De meeste protestantse streken bleven echter de Juliaanse kalender gebruiken tot 1700. In Groot Brittannië tot 1752 en in de Grieks-Katholieke landen nog later: Rusland 1918, Griekenland 1923.

Maar zelfs in de Nederlandse gewesten waren er verschillen, enkele lokale afwijkingen daar gelaten:

	na	volgde
Staten-Generaal, Brabant, Zeeland	14 dec 1582	25 dec 1582
Antwerpen	20 dec 1582	31 dec 1582
Vlaanderen	21 dec 1582	1 jan 1583
Holland	1 jan 1583	12 jan 1583
Luik (bisdom)	10 feb 1583	21 feb 1583
Groningen (stad)	28 feb 1583	11 mrt 1583
Toen Groningen onder Staats bewind was gekomen ging men weer over op de Juliaanse kalender (van 19 op 10 nov 1594)		
Gulik-Berg, Kleef	2 nov 1583	13 nov 1583
Keulen (bisdom)	3 nov 1583	14 nov 1583
Munster (bisdom)	16 nov 1583	27 nov 1583
In 1700 en 1701 volgden de overige provincies (inmiddels was het verschil tot 11 dagen toegenomen omdat 1700 volgens de Juliaanse kalender een schrikkeljaar was)		
Gelderland	30 jun 1700	12 jul 1700
Overijssel, Utrecht	30 nov 1700	12 dec 1700
Friesland, Groningen	31 dec 1700	12 jan 1702
Drenthe	30 apr 1701	12 mei 1701

Uit aversie tegen de associatie van de Gregoriaanse kalender met een paus, voerden de meeste protestantse Duitse landen en Nederlandse provincies in 1700/1701 de z.g. verbeterde Juliaanse kalender in. Deze week maar weinig af van de Gregoriaanse. De paasdatum werd op een andere wijze berekend. In Duitsland waren er afwijkende paasdagen in 1724 en 1744, maar voor Nederland had het geen betekenis.

In bovenstaande tabel ontbreekt nog Limburg. De meeste delen van het huidige Limburg behoorden eind 16de eeuw niet tot de Verenigde Provinciën, maar tot de hertogdommen Kleef, Gelder, Gulik en Limburg en het bisdom Luik. Bovendien was er een aantal vrije rijksheerlijkheden. De invoering van de Gregoriaanse kalender vond in al die gebieden plaats in 1583-1583.

In de Republiek werden gedurende de 17de eeuw twee verschillende kalenders gebruikt. Aan de datum van een akte werd dan ook vaak toegevoegd OS (oude stijl, Juliaans) of S.V. (stiloveteri) dan wel N.S (nieuwe stijl, Gregoriaans) of S.N. (stilonovo). Soms vermeldde men wel beide data in de vorm van een breuk:

4/14 januari 1583	28 maart ----- 7 april	1625
23 december 1650 ----- 2 januari 1651	27 februari ----- 8 maart	1664 (schrikkeljaar)

Het is een goede gewoonte bij het weergeven van akten daaruit de beide data te vermelden wanneer dat ook in de akte het geval is. Anders gebruikt men de afkortingen (O.S en N.S.), gevolgd door de plaatsnaam, bijv.

1583 jan. 4/14, Maastricht 1625 maart 28/april 7, Breda
1650 dec. 23 O.S., Arnhem 1664 maart 8 (N.S.), Sluis

Wanneer in de akte zowel de dag van de week als de datum wordt genoemd dan kan je nazien welke kalender gebruikt is.

Een handige website voor het omrekenen van datums in verschillende kalender is te vinden in Genealogie Online <https://www.genealogieonline.nl/naslag/calendar/>.

Literatuur

"Dagen, maanden, jaren; tijdrekening in kort bestek", door W. Wijnaendts van Resandt, Centraal Bureau Genealogie, Den Haag, 2^e druk, 1984.

Geneal-IX On-line zoeken naar Nederlandse archieven

<https://www.genealix.nl/>

In Nederland zijn talloze regionale en plaatselijke archieven, waar online scans van originele doop-, trouw-, begraaf-, en lidmatenboeken worden aangeboden. Ook zijn veelal akten van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister te raadplegen. Er is heel veel informatie digitaal en online beschikbaar, maar de grote vraag is: waar vind je wat?

Met de aangeboden links op deze site, kan je per provincie, per plaatsnaam, eenvoudig in één overzicht zien, welke boeken online geraadpleegd kunnen worden. Je hoeft niet eerst te zoeken bij welk archief je moet zijn, om vervolgens te verdwalen in de aangeboden mogelijkheden, die een archief kan bieden.

Momenteel zijn op Geneal-IX veel links naar DTBL-boeken geplaatst, evenals de akten van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister, maar op termijn zal de site aangevuld worden met links naar andere akten en documenten, die online beschikbaar zijn gemaakt in Nederlandse archieven.

Het is geen echte vervanging van ZoekAkten, die ook snel te vinden is via Bob Coret's genealogie werkbalk en verwijzing naar Family Search <https://www.genealogiewerkbalk.nl/fs/>. Toch de moeite waard om scans te zoeken, maar Gooise plaatsen zitten er nog niet bij.

Ledenbestand

Per 30 nov. was het ledental 209, inclusief 9 bijkomende leden

Per 31 dec. 199, inclusief 9 bijkomende leden

Per 31 jan. 198, incl. 9 bijkomende leden

Mutatie

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van ons lid Rob Elenbaas

Namen van nieuwe leden en van opzeggingen worden van nu af aan niet meer vermeld.

Colofon

Nederlandse Genealogische Vereniging. Opgericht 1 juli 1946.

Correspondentieadres: NGV, Postbus 50, 3980 CB, Bunnik

Bibliotheek en andere diensten: Kosterijland 3, 3981 AJ, Bunnik

Openingstijden: woensdag op afspraak; donderdag 10-16 uur; elke 2^e zaterdag 10-16 uur.

Afdeling Gooiland. Opgericht 30 maart 1949.

De afdeling omvat de gemeenten met de postcodes: 1200 t/m 1279, 1400 t/m 1419 en 3630 t/m 3639.

Dit zijn de (deel)gemeenten Hilversum, Loosdrecht, Kortenhoef, 's-Graveland, Ankeveen, Laren, Blaricum, Huizen, Naarden, Bussum, Nieuwersluis, Loenen a/d Vecht, Loenersloot en Vreeland.

Alle bijeenkomsten zijn in de Witte Kerk, Kon. Wilhelminalaan 15, Naarden.

Voor bereikbaarheid: <http://www.wittekerknaarden.nl/bereikbaarheid.html>

Dit mededelingenblad wordt digitaal toegezonden aan de leden van de NGV, afdeling Gooiland en aan de leden van andere afdelingen, die een bijkomend lidmaatschap zijn aangegaan. Het blad verschijnt viermaal per jaar.

Deze afdeling staat ook op Facebook. Ga binnen FB naar 'NGV Afdeling Gooiland'.

Bestuur:

Voorzitter: Louis Heinsman, Van der Zaenlaan 49, 1215 SJ, Hilversum, 035-6233785

email voorzitter@gooiland.ngv.nl

Secretaris: Rob Tausk, Oude Enghweg 9, 1217 JA Hilversum, 035-5445379, email secretaris@gooiland.ngv.nl

Penningmeester: Maarten v Mourik, Neuweg 453, 1215 JC Hilversum, 035-6219269

email penningmeester@gooiland.ngv.nl

Webredacteur: Anne Schley-de Bruin

Redactie Afdelingsblad: Maarten v Mourik en Rob Tausk

Artikelen waarbij de auteur niet vermeld is, zijn door de redactie geschreven.

Kopij: Mocht u kopij willen aanleveren, dan is dat zeer welkom. Artikelen het liefst als platte tekst, dus zonder opmaak. Foto's en dergelijke separaat meesturen als jpg-bestand. U kunt uw bijdrage mailen naar: redactie@gooiland.ngv.nl